

Махсма М.Б.

к. е. н, доцент

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ*

ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АГРОБІЗНЕСУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Головним трендом цивілізаційного розвитку розвинутих країн протягом останніх двох століть стала цифровізація економіки та суспільства. Рівень розвитку цифрових технологій та інформаційно-комунікаційних інфраструктур визначають нині конкурентоспроможність економік країн у глобалізованому економічному просторі. Останнє зумовлено тим, що використання цифрових технологій дозволяє істотно знизити трансакційні витрати, скоротити час та підвищити прибутковість виробництва товарів, виконання робіт, надання послуг. Так, за даними дослідження компанії Enterprise Strategy Group, здійсненого на замовлення Dell EMC, 96 % компаній, в яких пройшла цифрова трансформація, наступного року майже у два рази перевищили свої плани по доходах. Безумовно, цифровізація технологій значно підвищує економічну ефективність виробництва. Разом з тим, на сучасному етапі цивілізаційного розвитку, все більш важливим стає не тільки досягнення економічного розвитку, а й сприяння розвитку соціальному. Важливо щоб економічне зростання супроводжувалося підвищенням рівня та якості життя населення, розширенням можливостей щодо його, фізичного, інтелектуального, духовного розвитку. Особливо гостро соціальні проблеми стоять у сільській місцевості. В цьому зв'язку, актуальності набуває концепція сталого сільського розвитку, в рамках якої мають вирішуватися питання розвитку соціальної інфраструктури, підвищення зайнятості та доходів сільського населення, забезпечення сучасних стандартів якості життя.

В сучасних умовах забезпечення сталого сільського розвитку неможливе без цифровізації аграрної економіки та сільських територій. Зазначене потребує реалізації заходів за трьома важливими напрямками: створення цифрової інфраструктури; розви-

ток цифрових технологій, цифрових компетенцій та розвиток концепції цифрових робочих місць. Безумовно, великі інфраструктурні проекти щодо забезпечення широкосмугового доступу до інтернету, розвитку цифрових технологій та компетенцій на сільських територіях потребують значних капіталовкладень, головним ініціатором та інвестором яких має бути держава. Разом з тим, реалізація зазначених напрямів вимагає залучення також усіх зацікавлених сторін у забезпеченні сталого сільського розвитку, зокрема, підприємницького сектора, органів місцевого самоврядування та інших.

Важлива роль при цьому відводиться великому аграрному бізнесу, який маючи потужні фінансові ресурси, може долучатися до розробки та реалізації цифрових проектів, в рамках концепції соціальної відповідальності. Слід відмітити, що нині існують прогресивні практики участі агрохолдингів у розвитку цифрової економіки сільських територій. Так, Фонд «Монсанта» виділив 1,8 млн. грн. на реалізацію проекту Української бібліотечної асоціації «Бібліотека – громада: відкритий простір», метою якого є створення сучасних центрів суспільної активності заради розвитку місцевих громад. В результаті реалізації проекту 25 сільських бібліотек у 5 областях України мають перетворитися на сучасні інформаційні центри, у яких сільські мешканці будуть мати доступ до інтернету. Проектом передбачається обладнання сільських бібліотек комп'ютерною та офісною технікою, поповнення бібліотечних фондів інформаційними ресурсами, навчання персоналу користуванню комп'ютерною технікою та інформаційними ресурсами інтернету [1]. Крім того, Фонд «Монсанта» реалізує проект «Оцифровування депозитарію Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки». Проект забезпечить доступ селян до передових знань та технологій сільськогосподарського виробництва.

Агропромхолдинг «Астарта-Київ», в рамках соціально відповідального агробізнесу, реалізує проект «ІТ-освіта у сільській місцевості» спрямований на підвищення комп'ютерної грамотності. Проектом передбачено проведення курсів для школярів та дорослого населення, спрямованих на опанування цифровими технологіями та розвиток навичок роботи на комп'ютері. На-

вчальна програма курсу для дітей базується на вивченні візуального програмування в середовищі Scratch, та робототехніки. До курсу для дорослого населення входить опрацювання навичок роботи з комп'ютером, інтернетом, електронною поштою, оволодіння сучасними комунікаційними засобами та популярними соціальними мережами. Проект, поки що, реалізується компанією як пілотний і охоплює невелику частину сільського населення (114 школярів та 131 дорослий з 18 сіл у 6 областях), але у перспективі передбачається його поширення на усі області господарювання агрохолдингу [2].

Подібних практик, що сприяють розвитку цифрової економіки сільських територій, поки що, не багато. Разом з тим, важливо поширювати прогресивний досвід та стимулювати агробізнес до активної участі у подібних проектах. Актуальними напрямками розвитку соціальної відповідальності агропромислових компаній, в контексті розвитку цифрової економіки, є участь у розбудові інформаційно-комунікаційної інфраструктури територій, де вони здійснюють свою господарську діяльність; сприяння розвитку загальних інформаційно-цифрових компетенцій працездатного сільського населення; створення та використання цифрових робочих місць. Ефективними інструментами залучення державою агробізнесу до імплементації зазначених заходів цифровізації аграрної економіки є програмно-проектне бюджетування, пільгове оподаткування та кредитування, державні закупівлі та інші. Водночас, поряд з економічними інструментами, зростає актуальність позаекономічних, зокрема, пропагування значущості принципів соціальної відповідальності агробізнесу, дотримання яких сприятиме більш ефективному вирішенню нагальних проблем сільського розвитку, зокрема зменшенню сільського безробіття та бідності.

Список використаних джерел

1. Проект «Бібліотека-громада: відкритий простір». URL: <https://ula.org.ua/255-programi-proekti/2899-proekt-biblioteka-hromada-vidkryti-prostir>
2. IT-освіта у сільській місцевості. URL: <https://brainbasket.org/it-villages/>